

MODUL 5

Boosting Innovation for Food SMEs

Forestil dig en bedre verden med Plant Power

<https://plantpowerproject.eu/>

Co-funded by
the European Union

Plant Power OER-moduler © 2025 af Plant Power Partnership er licenseret under CC BY 4.0. For at se en kopi af denne licens, besøg <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Indhold

01

Formål og mål

02

Introduktion til global bæredygtighed og fødevarer systemer

03

De miljømæssige argumenter for plantebaserede kostvaner

04

Mad, etik og social retfærdighed

05

Vision: Fremtidens fødevarer systemer

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or [name of the granting authority]. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them

Indhold

06 Læringsoversigt

07 Fremtidsudsigter

08 Test din viden

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or [name of the granting authority]. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them

Formål

Dette modul giver deltagerne indsigt i den afgørende rolle, som plantebaserede fødevarer systemer spiller i skabelsen af en bæredygtig fremtid. SMV'er får den nødvendige viden til at tilpasse deres praksis til bæredygtighedstendenser og den skiftende forbrugerefterspørgsel efter plantebaserede produkter.

Deltagerne opfordres til at reflektere over aktuelle globale udfordringer og forestille sig transformative løsninger, der er forankret i plantebaseret innovation. Det hjælper SMV'er med at identificere muligheder for innovation, omkostningseffektivitet og vækst på nye markeder inden for plantebaserede fødevarer systemer.

Dette modul fungerer som en grundlæggende introduktion til en plantebaseret fødevarer fremtid og opfordrer deltagerne til kritisk at undersøge traditionelle fødevarer systemer og forestille sig alternativer, der er i tråd med målene for bæredygtig udvikling (SDG'erne). Vi bruger blandet indhold og praktiske aktiviteter, så deltagerne bliver forandringsagenter i overgangen til bæredygtige fødevarer systemer.

Mål

Når modulet er afsluttet, vil deltagerne være i stand til at:

- Forklare plantebaserede fødevarer systemers rolle for miljøet og folkesundheden.
- Identificere, hvordan plantebaserede løsninger er i tråd med EU's Grønne Aftale og FN's verdensmål.
- Reflektere over de socioøkonomiske konsekvenser af en omstilling til plantebaserede kostvaner.
- Udvikle innovative plantebaserede ideer, der fremmer bæredygtighed og retfærdighed.

02

Introduktion til global bæredygtighed og fødevarer systemer

Hvad mener vi med bæredygtighed i fødevarer systemer?

Bæredygtighed inden for fødevarer sektoren betyder, at man udvikler og driver fødevarer systemer, der **fuldt ud opfylder menneskers behov**, uden **at** det **går ud over** kommende generationers mulighed for at opfylde deres egne behov. Det indebærer, at man afbalancerer miljømæssige, sociale, sundhedsmæssige og økonomiske hensyn i alle led fra **produktion** til **forbrug**.

Bæredygtige fødevarer systemer

Sikring af adgang til tilstrækkelig, sikker og næringsrig mad til alle.

Fødevarer sikkerhed
Sikkerhed

At minimere skader på naturlige økosystemer og reducere overforbrug af ressourcer.

Miljømæssig ansvarlighed

Bevarelse af ressourcer ved at minimere madspild og affald.

Reduktion
Reduktion

Sikring af, at fødevarer systemerne er økonomisk bæredygtige for alle interessenter.

Økonomisk levedygtighed

Fremme af retfærdig adgang til mad og støtte til bæredygtige levevilkår.

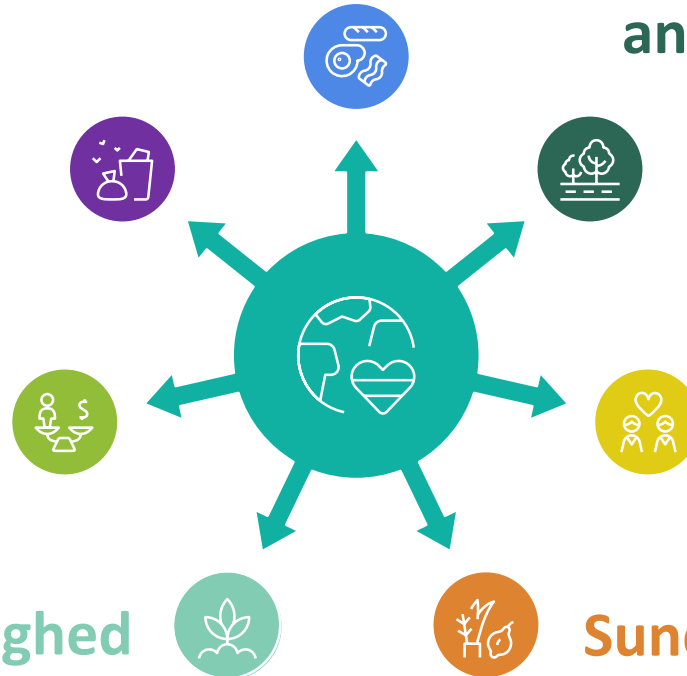
Social Retfærdighed

Modstandsdygtighed og tilpasningsevne

Tilpasning af fødevarer systemer til forandringer og reduktion af sårbarhed.

Sundhed og velvære

At producere kostvaner, der fremmer sundhed og reducerer sygdomsrisici.

Hvordan finder målene for bæredygtig udvikling anvendelse?

Målene for bæredygtig udvikling (SDG'erne) er en samling af 17 indbyrdes forbundne mål, som FN's medlemslande vedtog i 2015 med det formål at skabe en mere retfærdig, bæredygtig og velstående verden inden 2030.

SDG'erne udstikker en plan for at udrydde sult, forbedre sundheden, beskytte miljøet og sikre ligestilling. De globale fødevarer systemer er centrale for alt dette. Det skyldes den måde, vi producerer vores mad på, som påvirker menneskers og planetens sundhed og har betydning for millioner af menneskers levebrød. For at nå mål som nul sult (SDG 2), rent vand (SDG 6), klimahandling (SDG 13) og livet på land (SDG 15) har vi brug for fødevarer systemer, der ikke kun er produktive, men også bæredygtige, retfærdige, modstandsdygtige og inkluderende.

Se den her!

Denne video sætter fokus på, hvordan den fælles landbrugspolitik (CAP) har til formål at gøre landbruget mere miljøvenligt og effektivt.

Den omhandler brugen af naturressourcer, modvirkning af klimaforandringer og beskyttelse af biodiversiteten og illustrerer dermed, hvordan EU's politik hænger sammen med landbrugets miljøpåvirkninger.

**Hvordan
Nuværende
Fødevarer
systemer
bidrager
til
økologisk
ferringelse**

Jordferringelse og ferringelse af jordens sundhed

1 Det Europæiske Miljøagentur rapporterer, at jordferringelsen er blevet værre i de seneste år i hele EU. Ferringelsen omfatter erosion, reduktion af organisk materiale, komprimering og faldende frugtbarhed.

Pres på vandressourcerne og forurening

2 Landbruget er en af de største forbrugere af ferskvand. Overforbrug fører til vandmangel. Dette gælder især i Sydeuropa.

Tab af biodiversitet

3 Udvidelsen af landbruget, især omlægningen af seminaturlige arealer til intensivt landbrug, reducerer de naturlige levesteder.

**Hvordan
Nuværende
Fødevarer
systemer
bidrager
til
økologisk
forringelse**

Drivhusgasemissioner og klimapåvirkninger

4

Landbruget bidrager i væsentlig grad til drivhusgasemissionerne gennem ændringer i arealanvendelsen, metan fra husdyr, lattergas fra gødning samt CO₂ fra jorden og skovrydning.

5

Overforbrug af produktionsmidler og afhængighed af kemikalier

Stor afhængighed af pesticider og syntetisk gødning skader økosystemer såsom bestøvere, nyttige insekter og jordmikrober.

Dernæst ser vi på, hvordan disse systemer spiller en rolle i at skabe ulighed.

De nuværende fødevarerens systemers bidrag til ulighed

1. Ulig adgang til sunde og bæredygtige fødevarer

Lavindkomsthusholdninger i Europa har ofte mindre adgang til næringsrige fødevarer af høj kvalitet. Prisen og tilgængeligheden af bæredygtige og økologiske alternativer kan være begrænset.

2. Ulig eksponering for miljøfarer

Sårbare grupper er mere udsat for forurenede vand, luftforurening, spredning af pesticider og forringede miljøforhold. Denne eksponering kan påvirke sundhed, ernæring og levebrød.

3. Uligheder blandt landmænd og producenter

Små landbrug, landbrug i mindre gunstige klimaer eller fattigere regioner påvirkes mere negativt af klimaforandringer, jordforringelse, vandmangel og manglende adgang til ressourcer eller kapital.

De nuværende fødevarerensystemers bidrag til ulighed

4. Uligheder mellem regioner

Regioner, der er udsat for miljøbelastninger som tørke, forringet jordbund og marginaliserede landdistrikter, er mere udsatte. De regioner, der har mindre infrastruktur, institutionel støtte eller investeringer, vil være mindre modstandsdygtige.

5. Uligheder på sundhedsområdet

Fattigere befolkningsgrupper har større risiko for at lide af kostrelaterede sygdomme på grund af dårligere adgang til sund mad, større eksponering for miljøgifte og mindre evne til at tilpasse sig klimapåvirkninger.

Fødevareraffalds indvirkning på fødevarer systemer

Spildte ressourcer

De anvendte råvarer bliver aldrig forbrugt

Økonomisk tab

Producenter og detailhandlere taber penge

Systemiske konsekvenser

Produktionens ineffektivitet skader miljøet

Miljømæssige konsekvenser

Udledninger bidrager til drivhusgasser

Social ulighed

Fødevarer sikkerheden er stærkt forøget

Personlig handling og vision

Tænk over dine egne spisevaner eller madvaner.

- Hvilke ændringer kunne du foretage for at tilpasse dine madvalg til et mere bæredygtigt, plantebaseret eller retfærdigt system?
- Hvilke udfordringer kan du støde på?
- Hvordan kan du overvinde dem?

03

De miljømæssige
argumenter for
plantebaserede
kostvaner

Hvad er den europæiske grønne pagt?

- En køreplan fra EU, der skal gøre Europa klimaneutralt inden 2050.
- Har til formål at reducere drivhusgasemissionerne, genoprette biodiversiteten og mindske forureningen.
- Forandrer den måde, Europa producerer, distribuerer og forbruger fødevarer på.

Hvordan plantebaserede kostvaner passer ind i Green Deal

Mindre miljøbelastning

- Animalske fødevarer producerer langt flere drivhusgasser og bruger mere jord og vand end plantebaserede alternativer. En ændring af kostvanerne kan reducere fødevarerens klima- og økologiske fodaftryk.

Støtter centrale mål i Green Deal

- Bidrager til at reducere fødevarerrelaterede drivhusgasemissioner med 20 %. Hjælper med at reducere skader på biodiversiteten med 40–50 %. Her fokuserer vi på arealanvendelse og foderproduktion.

Hvordan plantebaserede kostvaner passer ind i Green Deal

I tråd med »Fra jord til bord«-strategien

- Fremmer bæredygtigt fødevareforbrug og sundere kostvaner. Det medfører en reduktion af rødt og forarbejdet kød i kosten. Støtter øget produktion af og adgang til plantebaseret protein og bælgrugter.

En del af en vision om et cirkulært fødevarerystem

- Reducerer spild i hele forsyningskæden. Udnytter planteressourcer og biprodukter bedre. Integrerer kostændringer med bæredygtigt landbrug og arealanvendelse.

Hvordan reducerer vi udledningen af drivhusgasser og ressourceforbruget?

Afsnit 4: Fra jord til bord: At brødføde et kontinent uden at ødelægge planeten

Bæredygtighed inden for fødevarer systemet betyder at udvikle og drive fødevarer systemer, der fuldt ud opfylder menneskers behov uden at kompromittere fremtidige generationers mulighed for at opfylde deres behov.

Det indebærer, at der skal skabes balance mellem miljømæssige, sociale, sundhedsmæssige og økonomiske hensyn i alle led fra produktion til forbrug.

Læs dette!

Denne artikel fra Nature Food omhandler tilgange til cirkulære fødevarer og vil give dig en bedre forståelse af det miljømæssige fodaftryk fra henholdsvis animalske og plantebaserede fødevarer.

FØLG LINKET

Circular food system approaches can support current European protein intake levels while reducing land use and greenhouse gas emissions

Received: 2 May 2023

Accepted: 8 April 2024

Published online: 28 May 2024

Check for updates

Wolfram J. Simon¹, Renske Hijbeek², Anita Frehner³, Renee Cardinaals¹, Elise F. Talsma⁴ & Hannah H. E. van Zanten¹

Protein transition and circular food system transition are two proposed strategies for supporting food system sustainability. Here we model animal-sourced protein to plant-sourced protein ratios within a European circular food system, finding that maintaining the current animal–plant protein share while redesigning the system with circular principles resulted in the largest relative reduction of 44% in land use and 70% in greenhouse gas (GHG) emissions compared with the current food system. Shifting from a 60:40 to a 40:60 ratio of animal-sourced proteins to plant-sourced proteins yielded a 60% reduction in land use and an 81% GHG emission reduction, while supporting nutritionally adequate diets. Differences between current and recommended total protein intake did not substantially impact minimal land use and GHG emissions. Micronutrient inadequacies occurred with less than 18 g animal protein per capita per day. Redesigning the food system varied depending on whether land use or GHG emissions were reduced—highlighting the need for a food system approach when designing policies to enhance human and planetary health.

In recent years, various actors within the European Union (EU) have actively pursued changes in the food system. Initiatives such as the European Green Deal aim to position the EU as a global leader in achieving climate neutrality¹. Two possible approaches in redesigning the food system have received increased attention: protein transition and circularity in a food system.

Protein transition scenarios in the European context refer to the reduction of the share of animal proteins in human diets^{2,3}. Today's protein intake levels in the EU are around 82 g per capita per day, of which 49 g comes from animal products and 33 g from plant products⁴. In comparison, the European Food Safety Authority (EFSA) sets an average

requirement (AR) intake of 46 g protein per capita per day⁵, indicating a protein overconsumption of 36 g per capita per day. Multiple studies indicated that eating less animal source proteins (ASP) positively affects health and the environment^{6–11}.

Nevertheless, there remains a lack of consensus regarding how to strike an optimal balance between ASP and plant source proteins (PSP) to promote a healthy diet while mitigating environmental pressures. Some studies suggest that eating an entirely plant-based diet is the most sustainable^{12,13}, while there remains uncertainty about the effects of ASP reduction in diets on protein and micronutrient adequacies¹⁴. Other studies introduced the concept of circularity and reported that

¹Farming Systems Ecology Group, Department of Plant Sciences, Wageningen University and Research, Wageningen, The Netherlands. ²Plant Production Systems Group, Department of Plant Sciences, Wageningen University and Research, Wageningen, The Netherlands. ³Department of Food System Sciences, Research Institute of Organic Agriculture (FiBL), Frick, Switzerland. ⁴Division of Human Nutrition and Health, Department of Agrotechnology and Food Sciences Group, Wageningen University and Research, Wageningen, The Netherlands. ✉e-mail: wolfram.simon@wur.nl

Landbrugets rolle i skovrydning

1. Den europæiske importefterspørgsel er drivkraften bag skovrydning i udlandet

EU er ansvarlig for ca. 16 % af den tropiske skovrydning, der er forbundet med international handel. I 2017 blev ca. 203 000 hektar tropisk skov ryddet på grund af varer importeret til EU, hvilket bidrog til 116 millioner ton CO₂-emissioner.

2. Udvidelse af landbruget og efterspørgsel efter foder

Husdyrbrug kræver store mængder foder, hvor soja er en af de vigtigste foderafgrøder. Efterspørgslen efter foder fra lande uden for EU øger risikoen for skovrydning og bidrager væsentligt til omlægning af skovarealer.

Landbrugets rolle i skovrydning

EU's fælles landbrugspolitik (CAP) spiller en rolle i udformningen af denne efterspørgsel gennem tilskud eller incitament, og visse rapporter påpeger, at der er behov for reformer af CAP for at mindske incitamenterne til skovrydning.

3. EU-forordning til bekæmpelse af skovrydning

EU-forordningen om skovrydningsfrie produkter blev vedtaget for at sikre, at visse råvarer, der kommer ind på EU-markedet, ikke stammer fra nyligt ryddet skov. Forordningen har til formål at reducere drivhusgasemissioner og tab af biodiversitet ved at standse landbrugsudvidelser, der forårsager skovrydning og skovforringelse.

Se den her!

Hvad tænker du på, når du tænker på luftforurening? Du tænker sikkert på biler, fly eller industrien. Men det er landbruget.

Denne video fra Det Europæiske Miljøbureau handler om årsagerne til denne forurening og om løsningerne.

Gruppeaktivitet: Bæredygtig madplan

Trin 1 – Menuprogrammering (15 minutter) Hver gruppe udarbejder en menu til morgenmad, frokost og aftensmad, der hovedsageligt består af plantebaserede fødevarer. De skal minimere brugen af fødevarer med høje drivhusgasemissioner, såsom oksekød, ost osv. Medtag fødevarer med lavt forbrug af jord og vand, såsom bælgrugter og sæsonbestemte grøntsager. Undgå eller reducer brugen af stærkt forarbejdede fødevarer og madspild.

Gruppeaktivitet: Bæredygtig madplan

Trin 2 – Begrundelse for miljøpåvirkningen (5–10 minutter)
For hvert måltid skriver gruppen en kort begrundelse. Den skal indeholde

Hvorfor er denne mad bedre for miljøet?

Hvordan understøtter den bæredygtighed eller er i tråd med Green Deal?

Trin 3 – Præsentation (5 minutter pr. gruppe) Grupperne kan kort præsentere deres menu og begrundelse for klassen.

04

Mad, etik og social retfærdighed

De etiske aspekter ved valg af fødevarer

Dyr velfærd

Arbejds Rettigheder

Adgang og retfærdighed

Etiske spørgsmål i industriel landbrugsproduktion

1. Dyrevelfærd

- Dyr holdes ofte i høj belægningsgrad med begrænset bevægelsesfrihed. Dette kan betyde indespærring i bure eller trange stalde. Velfærdsproblemer omfatter stress, manglende mulighed for at udvise naturlig adfærd samt lemlæstelse. Selvom specifik EU-lovgivning regulerer nogle af disse forhold, er der stadig uenighed om, hvorvidt standarderne er tilstrækkelige.
- Transport- og slagtningspraksis kan også føre til lidelse på grund af håndtering, afstand og dårlige forhold. Selvom det er reguleret, kan overholdelsen og håndhævelsen variere.

2. Miljø- og sundhedsmæssige konsekvenser, der påvirker etikken

- Brug af antibiotika til at bekæmpe sygdomme i systemer med høj belægningsgrad kan føre til antibiotikaresistens, hvilket er et

Etiske spørgsmål i industriel landbrug

- Industriel husdyrproduktion bidrager i høj grad til udledningen af drivhusgasser, forurening og tab af biodiversitet. Disse miljøskader påvirker både dyr og menneskelige samfund.

3. Ligestilling, social retfærdighed og arbejdstagere

Arbejdsforholdene er også et problem. Mange arbejdstagere i industrielle systemer kan være udsat for vanskelige arbejdsforhold, eksponering for farlige stoffer, lav løn og ringe indflydelse på praksis.

4. Moralsk ansvar og mere

- Industriel landbrugsproduktion nyder godt af store subsidier som EU's CAP-programmer, hvilket kan forevige ineffektivitet og miljøskader. De offentlige omkostninger afspejles dog ikke altid i priserne.

Læs dette!

Denne artikel fra **European Academies Science Advisory Council** omhandler tiltag som reduceret brug af kemikalier og forbedret jordforvaltning, der bidrager til mindre forurening og en mere bæredygtig fødevareproduktion.

FØLG LINKET

Regenerative agriculture in Europe

A critical analysis of contributions to European Union Farm to Fork and Biodiversity Strategies

EASAC policy report 44

April 2022

ISBN: 978-3-8047-4372-4

This report can be found at
www.easac.eu

Hvorfor arbejdstagernes rettigheder er vigtige

Denne video hjælper dig med at forstå, hvorfor arbejdstagernes rettigheder i landbruget er vigtige i fødevareproduktionen.

Denne dokumentar fra Spanien afslører arbejdsforholdene for landarbejdere, herunder lønforhold, arbejdstid, behandling og meget mere.

Lær, hvorfor plantebaserede kostvaner gavner fødevareresuveræniteten

Dette akademiske dokument giver dig en teoretisk og praktisk sammenhæng mellem, hvem der styrer fødevarer systemet, hvad der produceres, og hvordan kostvanerne kan ændres.

Klik og læs mere!

PILLARS OF FOOD SOVEREIGNTY

The right of peoples to healthy and culturally appropriate food produced through ecologically sound and sustainable methods, and their right to define their own food and agriculture systems

1

FOCUSES ON FOOD FOR PEOPLE

- Right to sufficient, healthy, and culturally appropriate food
- Food is not a "commodity"

2

VALUES FOOD PROVIDERS

- Supports sustainable livelihoods
- Respects the work of all food providers (women, farmworkers, pastoralists, fishers, forest dwellers, Indigenous peoples)

3

LOCALIZES FOOD SYSTEMS

- Reduces distance between food providers and consumers
- Puts providers and consumers at the centre of decision making on food issues

4

PUTS CONTROL LOCALLY

- Ensures the rights of local communities to inhabit and use their territories
- Rejects land grabbing and the privatization of natural resources

5

BUILDS KNOWLEDGE AND SKILLS

- Respects traditional and Indigenous knowledge
- Participatory and decolonial research methods
- Appropriate technology and data sovereignty

6

WORKS WITH NATURE

- Diverse, low-external input agroecological systems provide important ecosystem functions, and support resilience and adaptation to climate change

Tid til refleksion!

Skriv et kort essay, og fokuser på det, du har lært.

Besvar følgende spørgsmål:
Hvad betyder madretfærdighed for dig?

05

**Vision:
Fremtidens
fødevarer systemer**

Hvad er fremtidsorienteret tænkning?

En systematisk undersøgelse af mulige og ønskværdige fremtidsscenerier med henblik på at forbedre beslutningstagningen i dag. Metoden tager højde for usikkerhed, overvejer flere forskellige veje frem og anvender kreative og deltagende metoder såsom scenarieplanlægning, fremtidsforskning og designfiktion.

Man undersøger, hvordan nuværende valg former fremtidige resultater. Det anvendes af EU-institutioner til at understøtte proaktiv styring, bæredygtighed, innovation og modstandsdygtighed.

Hvordan definerer vi spekulativt design?

Det er en fremadskuende og kritisk designmetode, der bruger fiktive, forestillede eller fremtidige scenarier til at udforske, hvad der kunne blive. Spekulativt design fremmer refleksion, dialog og etisk undersøgelse.

Det bruges i vid udstrækning i hele Europa inden for offentlig politik, uddannelse og forskning til at forestille sig alternative fremtider og stimulere inkluderende samtaler om forandring.

Bedste praksis: Nordic Harvest (Danmark)

Denne vertikale gård blev grundlagt i 2020 og benytter vedvarende energi, robotteknologi og forskellige ressourceeffektive systemer. Det er den største af sin art i Europa.

Hvad de gør:

- Deres farmstruktur gør det muligt for dem at producere 200 gange mere grøntsager pr. kvadratmeter sammenlignet med konventionelt landbrug.
- De bruger mindre vand, næringsstoffer og gødning og genanvender mange af disse.

Bedste praksis: Nordic Harvest (Danmark)

- Gården drives delvist af vedvarende energi og er indrettet med henblik på at mindske afhængigheden af »vejrforholdene«, så produktionen kan være stabil året rundt.
- At være beliggende i eller i nærheden af byområder bidrager til at reducere transportemissioner, sikrer friskere produkter og mindsker spild eller logistisk affald.

Forstå den cirkulære økonomi

Lyt til denne podcast fra De Forenede Nationers Økonomiske Kommission for Europa (UNECE) for at få en bedre forståelse af dette begreb.

Den undersøger, hvad en cirkulær økonomi betyder i praksis, samtidig med at den berører emner som affald, innovation og naturkapital sammen med ekspertgæster.

KLIK PÅ BILLEDET

Et affaldsfrit system

Zero Waste er en design- og ledelsesmetode, der har til formål at eliminere affald fuldstændigt ved at sikre, at alle produkter, emballager og materialer genbruges, repareres, genanvendes eller komposteres. Målet er at undgå afbrænding eller deponering af affald.

Nøgleprincipper:

1. Design affaldet væk

Produkterne er designet til at være holdbare, reparerbare og genanvendelige uden unødvendig emballage.

2. Afvis og reducer

Undgå at skabe affald ved at afvise engangsplast og dermed reducere forbruget.

Et affaldsfrit system

3. Genbrug og reparation

Fremmer brug af brugte varer, reparerbarhed og systemer som genopfyldningsstationer.

4. Genanvendelse og kompostering

Sikrer, at alt resterende affald enten genanvendes eller komposteres i stedet for at blive forbrændt eller sendt til en losseplads.

5. Systemtænkning

Fokuserer på lukkede systemer, hvor "affald" bliver en ressource for en anden proces.

Handling: Bæredygtig løfte

- **Reflekter:** Tænk over, hvad du har lært, og dine nuværende madvaner. Hvad du spiser, hvor din mad kommer fra, hvor meget du smider ud, og hvordan dine valg kan påvirke miljøet eller andre.
- **Skriv dit løfte om bæredygtig mad:** Udarbejd et kort løfte og en handlingsplan for at forbedre bæredygtigheden af dine madvaner. Brug det medfølgende arbejdsark eller skabelon.

Handling: Bæredygtig løfte om mad

Denne aktivitet opfordrer dig til at reflektere over dine nuværende madvaner og forpligte dig til små, men meningsfulde handlinger, der støtter bæredygtige, etiske og plantebaserede fødevarer-systemer. Brug skabelonen nedenfor til at skrive dit eget **løfte** og **din handlingsplan**.

Navn: _____

Dato: _____

Løfte: _____

06

Læringsoversigt

Hvad du har lært:

Global bæredygtighed og fødevaresystemer

- Bæredygtighed i fødevaresystemer betyder at imødekomme de nuværende fødevarebehov uden at kompromittere fremtidige generationers mulighed for at gøre det samme.
- FN's mål for bæredygtig udvikling (SDG'erne) lægger vægt på fødevaresikkerhed, klimahandling, biodiversitet, sundhed og social retfærdighed.
- Fødevareproduktionen er tæt forbundet med miljøet, økonomien og samfundet, hvilket kræver, at vi tænker i systemer og inkluderende styring.
- Ineffektivitet som madspild og sult fremhæver global ulighed. Overproduktion og tab eksisterer side om side med underernæring.

Argumenterne for plantebaserede kostvaner

- Plantebaserede kostvaner bidrager til at reducere udledningen af drivhusgasser, arealanvendelsen, vandforbruget og forureningen, som er de centrale drivkræfter bag målene i EU's Grønne Aftale.
- Animalske fødevarer har et større miljøaftryk end plantebaserede alternativer.
- Forskning viser, at plantebaserede kostvaner er i tråd med fødevareresuveræniteten ved at fremme lokal produktion, mindske afhængigheden af import og støtte biodiversiteten.

Fødevarer, etik og social retfærdighed!

- Ethiske fødevarer systemer tager hensyn til dyrevelfærd, rimelige arbejdsvilkår og lige adgang til sunde og prisoverkommelige fødevarer.
- Industriel dyreopdræt rejser dyreetiske spørgsmål vedrørende regenerative praksisser, der sigter mod at genoprette balancen i økosystemerne og forholdet mellem dyr og mennesker.
- Der er fortsat ulighed på fødevareområdet i Europa, og der er adgangsbarrierer baseret på geografi, indkomst eller systemisk udelukkelse.
- For at retfærdighed kan spille en rolle i fødevarer systemerne, må vi styrke småproducenterne, beskytte arbejdstagernes rettigheder og sikre gennemsigtighed for forbrugerne.

Om fremtidens fødevarer systemer

- Fremtidsorienteret tænkning opfordrer os til at udforske flere mulige fremtider i stedet for at forudsige ét bestemt udfald.
- Spekulativt design bruger fantasi og historiefortælling til at fremprovokere kritisk tænkning og forestille sig alternativer.
- Nøgleprincipper for fremtiden omfatter modstandsdygtighed, cirkularitet, retfærdighed, biodiversitet og inklusion. De er alle knyttet til, hvordan vi dyrker, distribuerer og spiser mad.

07

Fremad
frem

Visionen

Vores vision for fødevarer er klar. En vision, hvor vi sætter fokus på bæredygtige, retfærdige og modstandsdygtige fødevarer systemer som grundlaget for vores fælles trivsel. De systemer, vi indfører, skal være forankret i respekt for biodiversitet, jordens sundhed, social retfærdighed og kulturel mangfoldighed.

Ved at omfavne innovation, cirkulære principper og inkluderende styring kan vi bevæge os væk fra udvindingsbaserede praksisser og hen imod regenerative. Fremtiden for fødevarer handler ikke kun om, hvad vi spiser, men også om, hvordan vi dyrker, deler og værdsætter det.

Vi skal skabe en fremtid, hvor alle har adgang til næringsrig mad, der er produceret med omtanke for både lokalsamfund og økosystemer.

Best Practice: planted (Schweiz)

Dette FoodTech-firma med base i Zürich er et spin-off fra Det Schweiziske Føderale Institut for Teknologi (ETH) og blev grundlagt i 2019. Hvad de laver:

- Bruger fermenteringsteknologier til at producere kød af planteproteiner med fokus på lækker smag, kødfuld og saftig konsistens, alt imens de udelukkende bruger rene ingredienser.
- De designer og strukturerer deres kød i enhver størrelse, form og fibrøs tekstur.

The logo for the company 'planted.' is displayed in white lowercase letters on a purple rounded rectangular background. The text 'planted.' is centered and occupies most of the width of the purple box.

Bedste praksis: planted (Schweiz)

- Deres overbevisning om, at de i fremtiden vil overgå animalsk kød med hensyn til smag, bæredygtighed, sundhed, effektivitet og pris.
- Planted's primære kødproduktion foregår i et drivhus i Kempththal (Zürich), og det er den første gennemsigtige kødproduktion, der er åben for offentligheden.

En omstilling til en sundere, mere bæredygtig, prisoverkommelig og afbalanceret kost er afgørende for en vellykket overgang til et mere bæredygtigt fødevarer system, og plantebaserede fødevarer er en del af løsningen.

Det Europæiske Miljøbureau

Tak, fordi du har gennemført
modul 5: Forestil dig en bedre
verden med plant power

Støtte til den europæiske fødevareresektor
i indførelsen af plantebaserede
innovationer og bæredygtighed.

Følg vores rejse

<https://plantpowerproject.eu/>